

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проекту Закону України „Про внесення змін до Податкового кодексу
України щодо запровадження справедливої прогресивної шкали податку
на доходи фізичних осіб та скасування військового збору”,
внесеного на розгляд Верховної Ради України народними депутатами
України Королевською Наталією, Солодом Юрієм,

реєстраційний номер 3076-2 від 10.03.2020

перше читання

1. Проект Закону України „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження справедливої прогресивної шкали податку на доходи фізичних осіб та скасування військового збору” (далі – законопроект) Державною податковою службою України не підтримується.

2. Законопроектом, зокрема, пропонується внести зміни до статті 167 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) з метою запровадження прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб до доходів у вигляді заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами, доходів, отриманих від провадження підприємницької та незалежної професійної діяльності, і встановити такі ставки податку:

якщо база оподаткування звітного (податкового) місяця не перевищує п'ятикратний розмір мінімальної заробітної плати (далі – МЗП) (на 01 січня 2020 року – 23 615 грн) – 10 відс.;

якщо база оподаткування звітного (податкового) місяця перевищує п'ятикратний розмір МЗП, але не перевищує десятикратний розмір МЗП (на 01 січня 2020 року – 47 230 грн) – 18 відс.;

якщо база оподаткування звітного (податкового) місяця перевищує десятикратний розмір МЗП, але не перевищує двадцятикратний розмір МЗП (на 01 січня 2020 року – 94 460 грн) – 25 відс. та застосовується до суми перевищення над базою оподаткування попередньої градації;

якщо база оподаткування звітного (податкового) місяця перевищує двадцятикратний розмір МЗП, але не перевищує п'ятдесятикратний розмір МЗП (на 01 січня 2020 року – 236 150 грн) – 27 відс. та застосовується до суми перевищення над базою оподаткування попередньої градації;

якщо база оподаткування звітного (податкового) місяця перевищує п'ятдесятикратний розмір МЗП, але не перевищує двохсоткратний розмір МЗП (на 01 січня 2020 року – 944 600 грн) – 30 відс. та застосовується до суми перевищення над базами оподаткування попередньої градації;

якщо база оподаткування звітного (податкового) місяця перевищує двохсоткратний розмір МЗП (на 01 січня 2020 року – 944 600 грн) – 35 відс. та застосовується до суми перевищення над базою оподаткування попередньої градації.

При цьому законопроектом визначається, що у випадку застосування першої або другої градації прогресивної шкали оподаткування (10 відс. або 18 відс.) база оподаткування звітного (податкового) місяця для доходів фізичних осіб – резидентів зменшується на суму мінімального неоподаткованого доходу.

Мінімальний неоподатковуваний дохід становить суму у розмірі одної мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного звітного (податкового) року (на 01 січня 2020 року – 4 723 грн).

Прогресивна шкала оподаткування доходів вже існувала в Україні та застосовувалась до 2004 року, а малопрогресивна шкала оподаткування застосовувалась до доходів фізичних осіб, отриманих у 2014 – 2015 роках, та виявилась неефективною, оскільки є одним з факторів тінізації доходів громадян.

З 01 січня 2016 року Кодексом встановлено єдину ставку податку на доходи фізичних осіб у розмірі 18 відс. для більшості доходів громадян, зокрема у вигляді заробітної плати, доходів за цивільно-правовими договорами тощо.

Встановлена єдина ставка податку на доходи фізичних осіб відповідає принципам побудови податкового законодавства України, визначеним Кодексом, зокрема щодо рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації.

Щодо порядку застосування прогресивної шкали оподаткування до бази оподаткування – загального місячного оподаткованого доходу

Відповідно до підпунктів 168.1.1 та 168.1.2 пункту 168 статті 168 Кодексу податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок із суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку податку, визначену в статті 167 Кодексу. Податок сплачується (перераховується) до бюджету під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом.

При цьому законопроектом пропонується статтю 168 Кодексу доповнити новим підпунктом 168.1.7, відповідно до якого визначається, що податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід у вигляді заробітної плати або дохід за цивільно-правовими договорами на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок із суми такого доходу за прогресивною шкалою з огляду на розмір доходу, що нараховується (виплачується, надається) цим податковим агентом за звітний (податковий) місяць.

Зазначена пропозиція не узгоджується з чинними нормами Кодексу та чітко не визначає розмір ставки податку на доходи фізичних осіб, який має застосовуватись податковим агентом при нарахуванні (виплаті) доходу, оскільки він не може володіти інформацією на дату нарахування (виплати) ним окремого доходу (при виплаті авансу, лікарняних, оплати відпустки тощо) про загальний місячний обсяг доходу платника податку.

Зазначене призведе до ускладнення адміністрування податку, неоднозначного трактування норм законодавства як платниками податків, так і контролюючими органами.

Щодо проведення річного перерахунку податкового зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб

Відповідно до законопроекту, якщо податковий агент застосував ставку податку відповідно до розміру місячного доходу, нарахованого (виплаченого, наданого) на користь платника податку, але розмір сукупного річного доходу такого платника податку, отриманого від всіх податкових агентів та з інших джерел протягом звітного (податкового) року, перевищує розмір щомісячного доходу, до якого була застосована відповідна ставка податку, помноженого на коефіцієнт 12, та передбачає сплату податку за іншою ставкою, платник податку зобов'язаний включити суму таких доходів до загального річного оподаткованого доходу, подати річну декларацію з податку та сплатити (перерахувати) різницю у сумі податку за іншою ставкою до бюджету.

Запровадження зазначеного порядку декларування призведе до збільшення витрат як платників податків, так і контролюючих органів на заповнення, подання та обробку податкових декларацій.

Слід зазначити, що за результатами декларування доходів, отриманих у 2014 – 2015 роках (застосовувалась малопрогресивна шкала оподаткування), податкові декларації для перерахунку податкового зобов'язання подавали 30 – 40 тис. фізичних осіб. За результатами перерахунку більшості фізичних осіб не потрібно було доплачувати податок або він доплачувався у незначних розмірах.

Згідно з інформацією з податкового розрахунку за ф. № 1-ДФ за 6 місяців 2019 року доходи у вигляді заробітної плати (без врахування осіб, що працювали не повне півріччя) у сумі до п'яти мінімальних заробітних плат отримали близько 8,6 млн фізичних осіб, від п'яти до десяти – близько 315 тис. фізичних осіб, від десяти до двадцяти – близько 55 тис. фізичних осіб, від двадцяти до п'ятдесяти – близько 16 тис. фізичних осіб, від п'ятдесяти до двохсот – близько 5 тис. фізичних осіб, понад двісті – близько 600 фізичних осіб.

При застосуванні запропонованої прогресивної шкали до доходів у вигляді заробітної плати надходження податку на доходи фізичних осіб розрахунково могли б становити близько 71,4 млрд грн на рік, що на понад 130 млрд грн менше за розрахункові надходження за чинною ставкою 18 відсотків.

Слід зазначити, що після запровадження запропонованої шкали оподаткування існують ризики тінізації чинних розмірів заробітної плати з метою оподаткування за зменшеними ставками податку на доходи фізичних осіб.

Також законопроектом пропонується скасувати з 2021 року справляння військового збору. Зазначена пропозиція призведе до втрат Державного бюджету у сумі понад 25,5 млрд грн на рік.

Голова Державної
податкової служби України

Сергій ВЕРЛАНОВ